

Medley, R., White, C. (1995). Assessing the national curriculum. Lessons from assessing history. V: *Teaching History*. London, New York: Routledge, The Open University Press, str. 218–229.

Mihevc, B. (1990). Reforma srednjega izobraževanja v Veliki Britaniji. V: *Primerjalne raziskave srednjega izobraževanja v nekaterih evropskih državah*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, str. 183–209.

Parsons, M. (1989). *History. Coursework Companion*. Charles Letts (Scotland) Ltd.

Rayner, E., Stapley, R. (1989). *GCSE World History Coursework*. Longman Coursework Guides. Harlow: Longman Group UK Limited.

Rayner, E., Stapley, R. (1997). *GCSE World History, Longman Study Guides*. Harlow: Addison Wesley Longman.

Sylvester, D. (1995). Change and continuity in history teaching 1900–1993. V: *Teaching History*. London, New York: Routledge, The Open University Press, str. 9–23.

Teaching History. (1995). London, New York: Routledge, The Open University Press.

The European Content of the School History Curriculum. (1995). Strasbourg: Council for Cultural Co-operation.

Townley, E. (1998). *A-level and AS-level Modern History, Longman Study Guides (Updated edition)*. Harlow: Addison Wesley Longman.

White, C. (1992). *Strategies for the assessment and teaching of History. A handbook for secondary teachers*. Longman.

Danijela Trškan

Učni načrti za srednješolsko zgodovino v Franciji

Uvod

Obvezno šolanje v Franciji traja od 6. do 16. leta.¹ Zgodovina ne obstaja kot posebni predmet v Franciji, ampak je vedno v povezavi z geografijo. Tako je predmet zgodovina-geografija obvezen predmet v kolidžu oz. nižji srednji šoli, to je od 10. do 14. leta starosti (razredi se imenujejo 6., 5., 4. in 3. razred). Učbeniki za te stopnje so skupni za zgodovino in geografijo.²

Zgodovina-geografija pa je predmet tudi v srednjih šolah oz. na višji stopnji srednje šole (liceji), ki so od 15. do 17. leta starosti (razredi se imenujejo 2., 1. in zaključni letnik).

¹ "Država določa smernice izobraževanja in učne programe, nadzira usmerjanje v učiteljski poklic in usposabljanje učiteljev, upravne zadeve v zvezi s šolskim osebjem, določa položaj in pravila delovanja izobraževalnih ustanov ter skrbi za učna in druga delovna mesta v šolah." Lipužič, B. (1997). *Evropska šola med državo in civilno družbo. Upravljanje šolskih sistemov*. Nova Gorica: Educa, str. 66. "Kljub podrobnemu, od ministrstva predpisanemu predmetniku, kriterijem za vsako obdobje napredovanja učiteljev glede na nadzor (inšpekcijo), izdajanjem učbenikov in pedagoških priročnikov, pa so /.../ francoski učitelji bolj avtonomni kakor angleški. Vsa zapletena procedura v praksi namreč odpoveduje. Učitelj ima strokovna pooblastila, ne čuti se odgovornega ne institucionalnim ne lokalnim avtoritetam, razlike v hierarhiji so majhne. Birokratske strukture in ideologija centralne kontrole, dejansko bolj kot ne neučinkovite, varujejo pred bolj realnim pritiskom lokalnega, institucionalnega izvora oz. pred t.i. pritiski 'od spodaj'." Rutar Ilc, Z., Rutar, D. (1997). *Kaj poučujemo in preverjamo v šolah*. Radovljica: Didakta, str. 200.

² Na koncu kolidža morajo učenci opravljati izpit iz treh predmetov (francoščine, matematike in zgodovine-geografije). Rezultat izpita so ocene, ki so jih učenci pridobili pri teh treh predmetih ter rezultati 4. in 3. razreda.

Srednje šole so splošne, tehnološke in poklicne.³ Splošna in tehnološka srednja šola trajata tri leta in imata tri razrede: drugi, prvi in zaključni. Leta 1992 sta bila uvedena dva cikla: francoski drugi razred je postal določevalni cikel, kjer še ni diferenciacije v predmetih, vendar pa se učenci že odločajo o specializaciji. Prvi in zaključni razred pa spadata v zaključni – specifični cikel. Učenci so razdeljeni v različne razrede glede na predmete, ki so jih izbrali. Splošna srednja šola ima od leta 1993 tri smeri: literarno, družbeno-ekonomsko in naravoslovno.⁴ Zgodovina je pri vseh treh smereh, vendar pa vedno v kombinaciji z geografijo. Učbeniki so za ta tri leta napisani posebej za geografijo in za zgodovino. Spremembe, ki so jih uvedli leta 1993, so prinesle predvsem diferenciacijo oz. upoštevanje različnosti učencev in s tem tudi različne učne aktivnosti, prilagojene posebnostim učencev. Učna ura traja v gimnazijah 55 minut. Zgodovina je v drugem razredu splošne srednje šole skupaj z geografijo 3 ure na teden. Dodatne 3 ure na teden po 45 minut pa so namenjene zgodovini in geografiji, matematiki, francoščini ali drugemu tujemu jeziku. V prvem in zaključnem razredu pa imata literarna in družbeno-ekonomska smer 4 ure na teden, naravoslovna smer pa tri ure na teden.

Raziskava se omejuje le na zgodovino v splošni srednji šoli. Tudi gimnazijska zgodovina v Franciji pomeni delno ponovitev in poglobitev nekaterih učnih vsebin iz nižje srednje šole (višjih razredov osnovne šole). Ker je zgodovina v višjih razredih osnovne šole štiri leta, učna vsebina obsega obdobje od starega veka (najstarejših civilizacij) do konca 20. stoletja, medtem ko srednješolska učna vsebina obsega obdobje od 5. stoletja do konca 20. stoletja.

Francoski uradni dokument B.O. oz. Le Bulletin Officiel de l'Éducation Nationale predstavlja učne programe oz. načrte za zgodovino in geografijo skupaj ter tudi glavne spremembe in dopolnila, ki se nanašajo na maturo.⁵ Francoska matura je na koncu srednješolskega izobraževanja in je prva stopnja univerzitetnega študija. Obstajajo tri vrste mature: splošna, tehnološka in poklicna. Višji nivo predstavljata splošna in tehnološka. Francoska matura iz zgodovine se nanaša na učni načrt v zaključnem razredu srednje šole.⁶ Zunanji srednješolski

³ Podatki o francoski srednji šoli so v: Rancurel, M. (1995). L'enseignement secondaire en France. Strasbourg: Conseil de l'Europe; <http://www.eurydice.org/Eurydice/files/FREN/tc5FREN.htm> (Le système éducatif français 1997, Internet: avgust 1998); Lipužič, B. (1993). Izobraževalni trendi v Zahodni Evropi. Pregled strukturnih sprememb v šolskih sistemih. Nova Gorica: Educa, str. 48; Kurikularna prenova gimnazijskega izobraževanja (Splošna gimnazija brez klasične gimnazije). (1996). Gradivo za obravnavo na Nacionalnem kurikularnem svetu in Strokovnem svetu za splošno izobraževanje. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, str. 17–22: Francija.

⁴ Štiri smeri pri tehnološki srednji šoli so: terciarne znanosti in tehnologije, industrijske znanosti in tehnologije, laboratorijske znanosti in tehnologije, medicinsko-socialne znanosti.

⁵ Le Pellec, J., Marcos-Alvarez, V. (1991). Enseigner l'histoire: un métier qui s'apprend. Paris: Hachette, str. 22–23. V šolskem letu 1992/93 so uvedli novo število ur. Tako je 1. letniku srednjih šol zgodovina 3 ure tedensko ali 3/4 ure tedensko po modulu. Zaradi povečanja števila ur naj bi bil poudarek na pisanju zapiskov in individualnih izdelkov ter učenju pisanja esejskih nalog. Histoire-Géographie, B.O. n°23 – 4 juin 1992, str. 1582. Za šolsko leto 1993/94 so uvedli novo število ur za drugi letnik srednjih šol: literarna smer 4 ure tedensko, družbeno-ekonomska 4 ure tedensko in naravoslovna smer 3 ure tedensko. Glavni cilj je bil poglobitev nekaterih tem. Učenci bi lahko samostojno ugotovili dogajanje na podlagi analize virov. Pri literarni smeri naj bi večji poudarek na kulturni zgodovini (npr. ideje, umetnost, literatura), pri družbeno-ekonomski pa je poudarek na političnih, gospodarskih in družbenih pojavih. Histoire-Géographie, B.O. n°22 – 24 juin 1993, str. 1905–1907. Isto število ur je bilo uvedeno tudi v tretjem oz. zadnjem letniku v šolskem letu 1994/95.

⁶ Matura se opravlja enkrat v mesecu juniju, za popravljavce pa enkrat v mesecu septembru. Kurikularna prenova gimnazijskega izobraževanja (Splošna gimnazija brez klasične gimnazije). (1996). Gradivo za obravnavo na Nacionalnem kurikularnem svetu in Strokovnem svetu za splošno izobraževanje, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, str. 18.

izpit oz. maturo v Franciji opravljajo kandidati pri 17./18. letih iz najmanj 8 predmetov. Tisti, ki izberejo zgodovino, morajo opravljati maturo iz predmeta zgodovine in geografije skupaj. Matura je v pisni obliki, za neuspešne kandidate, ki dobijo oceno 8 ali 9 (10–20 so pozitivne ocene) pa je tudi ustni izpit. Matura pomeni potrditev srednješolskega izobraževanja in pogoj za vpis na univerze.

Izpitno polo za zgodovino in geografijo sestavijo izpitni centri (akademije), ki pokrivajo vse francoske departmaje v skladu z učnim načrtom in dopolnili, ki so objavljeni v uradnem dokumentu. V Franciji ocenjujejo pisne izdelke zunanji ocenjevalci na osnovi navodil in točkovnika, ki ga pripravijo izpitni centri. Spričevalo izda akademija, pri kateri je kandidat opravljal maturo. Opravljena matura pa omogoča vpis na vse državne univerze v Franciji.⁷ Ustna matura je pri predmetu zgodovina le za tiste kandidate, ki niso uspeli pisati pozitivno pisni del mature. Pri ustnem delu traja priprava 20 minut, 20 minut pa je ustno preverjanje. Ocenjevalec pripravi dve temi za zgodovino in dve temi za geografijo. Kandidat ima možnost izbire ene teme iz zgodovine in ene teme iz geografije.⁸ Francoska matura iz predmeta zgodovine je zanimiva predvsem iz metodičnega vidika, saj prevladujeta pri maturi dva tipa nalog, esejska naloga in naloge, ki se nanašajo na različne zgodovinske vire.

Ker zahteva pisni izpit za maturo iz predmeta zgodovina samo vsebino zadnjega oz. zaključnega letnika, je v nadaljevanju predstavljen samo ta učni načrt.⁹ Predstavljena sta dva učna načrta. Prvi učni načrt je bil uveden že leta 1988, a so ga dopolnjevali vse do leta 1995, drugi učni načrt pa je iz leta 1995, ki je prinesel vsebinske spremembe. Matura je bila po tem učnem načrtu prvič leta 1999.¹⁰

Učni načrt za zadnji letnik srednje šole iz leta 1988¹¹

Glavni cilj v učnem načrtu zahteva, da znajo učenci razložiti strukturo sodobnega sveta in razumeti njegovo delovanje. Tako načrt predstavlja le splošni kognitivni učni cilj, ne pa drugih didaktičnih in metodičnih ciljev. V načrtu je pomembnejša vsebinska oz. didaktična struktura. Učni program za zaključni razred obsega obdobje od leta 1945 do današnjih dni. Učna vsebina je razdeljena v tri poglavja, vsako poglavje vključuje dve ali tri teme, vsaka

⁷ Prvi strokovni posvet o maturi. (1995). Škofja Loka, 8. 12. in 9. 12. 1995. Ljubljana: Republiški izpitni center, str. 92–93.

⁸ Informacije o ustni maturi: Triaud, C. (1998). Composition, étude et commentaire de documents. Histoire et géographie. Baccalaureat L-ES-S. Paris: Vauibert, str. 103–109.

⁹ Učna vsebina je bila do leta 1995 v 1. letniku srednje šole naslednja: Prvo poglavje je Francija od 9. stoletja do Francoske revolucije, drugo poglavje je Francoska revolucija in imperij, tretje poglavje pa je Francija, Evropa in svet v 19. stoletju do leta 1880. Histoire 2re. (1993). Collection J. Marseille. Nathan. Učna vsebina v 2. letniku je naslednja: Prvo poglavje je od leta 1880 do 1919: Rojstvo 20. stoletja (Druga industrijska revolucija; Politična karta sveta leta 1914; Vojna 1914–18); drugo poglavje je obdobje med obema vojnama (Dvajseta leta; Trideseta leta); tretje poglavje pa vsebuje drugo svetovno vojno (Faze in bojišča; Pogoji konfliktov; Francija v drugi svetovni vojni). Histoire-Géographie, Supplément au B.O. n^o22 – 9 juin 1988, str. 158–160. B.O. n^o22 je 24. junija 1993 uvedel nekatere spremembe pri temah (npr. Francija od 1880 do 1914; Kultura in družba med obema vojnama).

¹⁰ Učna vsebina za maturo je bila do leta 1998 po učnem načrtu iz leta 1988 z različnimi dopolnili. Nova matura se je začela v letu 1999 po učnem načrtu iz leta 1995.

¹¹ Učni program je vzet iz B.O.: Le Bulletin Officiel de l'Éducation Nationale, št. 22, 9. junij 1988 in Gauthier, A., Husson, J.-P., Gayot, P. (1992). Histoire. Terminales. Les cahiers du bac. Rosny s /Bois: ABC éditions Bréal, str. 5.

tema pa dva ali tri didaktične poudarke in je tako bolj tematsko razporejena kot je npr. vsebina v slovenskem učnem načrtu.

Prvo poglavje se nanaša na odnose velikih geopolitičnih področij in na razvoj svetovnega gospodarstva v kronološkem pregledu. Prvo poglavje ima naslov Izgradnja sedanjega sveta in vsebuje tri teme. Pred temi temami sta dva didaktična poudarka: Rezultat druge svetovne vojne; Preglednica sveta (1945–47). Prva tema Novi svet (1947–konec 50. let) vsebuje naslednje didaktične poudarke: 1. Na vzhodu kontinentalna sila; Sovjetska zveza – ljudske demokracije – komunistična Kitajska; 2. Na zahodu ameriška moč organizira 'svoboden svet', zveze in izmenjave (denarni mednarodni sistem, GATT); Marshallov načrt; Rekonstrukcija in izgradnja Evrope na zahodu; 3. Nacionalizmi in neodvisnost Azije in Afrike; Zaključek: bipolarni svet. Druga tema Svetovna rast in ravnotežje velesil (konec 50. let do začetka 70. let) vsebuje naslednje didaktične poudarke: 1. Rast: tretja industrijska revolucija; Znanstveni in tehnični napredek; Sprememba dela; 2. Odnosi Vzhod–Zahod. Jedrsko ravnotežje; 3. Pojav tretjega sveta; Od Bandunga do dialoga Sever–Jug. Tretja tema Geopolitika (od začetka 70. let) pa vsebuje naslednje didaktične poudarke: 1. Nova kriza; 2. Neravnotežje in nepravilnosti sistema; 3. Odgovori na krizo; Zemljevid sodobnega sveta. Teme so pri prvi temi predvsem politične, v drugi temi pa gospodarske ter vsebujejo progresivno časovno projekcijo dogodkov in procesov, tretja tema vključuje politične in gospodarske teme. Vse teme vsebujejo tudi didaktične poudarke, ki vsebujejo tudi strukturalno sistemsko projekcijo (npr. Marshallov načrt).

Drugo poglavje vsebuje velika geopolitična in kulturna področja: zahodni svet (ki ga označuje liberalna demokracija), socialistični svet in države tretjega sveta. Naslov drugega poglavja je Sodobni svet in vsebuje dve temi. Prva tema Različnost sveta vsebuje naslednje didaktične poudarke oz. probleme: 1. Liberalne družbe zahoda: Geopolitični vidiki zahoda: atlantski svet (ZDA in Evropa), pacifiški svet (ZDA, Japonska, Avstralija ...); Politične oblike: razvoj in delovanje liberalnih demokracij (institucije, politične stranke, javno mnenje); Družbe in kulture; 2. Socialistični svet: Geopolitični vidiki socialističnega sveta: Sovjetska zveza in ljudske demokracije; Kitajska; Socialistične države Tretjega sveta; Politične strukture, razvoj in sodobne oblike oblasti; Družbe in kulture; 3. Tretji svet: Geopolitični vidiki Tretjega sveta: regionalna področja; Kulturni vidiki; Napetosti in konflikti; Nacionalne identitete, politični sistemi; Družbe in kulture med tradicijo in modernizacijo. Druga tema Solidarnost in komunikacija pa ima naslednje vsebinske poudarke: Znanost: razvoj znanstvenega mišljenja, znanstvena politika, etnični problemi sodobne znanosti; Religija: razvoj verskih pojavov: Cerkev in versko stanje v sodobnem svetu; Komunikacija in jeziki: revolucija komunikacije, kroženje idej, zvokov in slik; Šport, svetovni pojav; Mednarodne organizacije in sodelovanje: vloga in delovanje Združenih narodov; Pravice človeka; Pomoč Tretjemu svetu. Drugo poglavje prikazuje sodobni svet in je v povezavi z geografijo. Teme so politične, gospodarske, družbene in kulturne ter vsebujejo predvsem strukturalno sistemsko projekcijo procesov, saj so vključene politične oblike in gospodarske strukture. Teme so povezane z glavnim ciljem, ki poudarja, da se morajo učenci naučiti razložiti strukturo sodobnega sveta. Zanimivi in aktualni didaktični poudarki so predvsem v drugi temi, ki vsebuje znanstveni razvoj, religije, mednarodne organizacije, šport in komunikacijsko tehnologijo.

Tretje poglavje pa vsebuje samo zgodovino Francije od leta 1945 naprej ter njeno vlogo v svetu. Poglavje ima naslov Francija po letu 1945 in vsebuje tri teme. Prva tema Politični razvoj vsebuje naslednje didaktične poudarke: 1. Francija leta 1945; Teža zgodovine; IV. republika: sestava in začetek razvijanja; Francija pred problemi onstran morja; V. republika: institucije; Vlada generala de Gaulla (Vojna v Alžiriji; Višek krize; Kriza maja 1968); 2. V. republika po letu 1970; Politično življenje (menjavanje): kriza. Druga tema Družba in kul-

tura vsebuje naslednje didaktične poudarke: 1. Od tradicionalne družbe k družbeni spremembi; 2. Ustvarjanje in kulturno izvajanje. Tretja tema Francija v svetu pa vsebuje naslednje didaktične poudarke: 1. Narodna identiteta; 2. Nacionalne ambicije; Od imperija k Evropi; Industrijska nujnost; Neodvisnost in varnost; 3. Svetovna vloga evropske sile; Kulturna prisotnost Francije v svetu; Frankofonija.¹²

Razporeditev tem je v prvem in tretjem poglavju kronološka, v drugem poglavju pa tematska. Izbor učne vsebine je v skladu z glavnim učnim ciljem, saj vsebuje vse vidike (politični, gospodarski, kulturni, znanstveni, družbeni), tako da je izbor ustrezen in uporaben, saj učenci natančno spoznajo strukturo sodobnega sveta. V prvem poglavju je poudarek na političnem razvoju, podobno kot v slovenskem učnem načrtu, v drugem poglavju pa gre za razlago različnosti sodobnega sveta, kjer so poudarjene politične in gospodarske strukture ter kulturni razvoj. Učna vsebina omogoča globino in širino ter je predvsem strukturalno zasnovana. Vsa tri poglavja vsebujejo teme, ki se povezujejo s sedanjo ureditvijo po svetu, v Evropi in Franciji ter se povezujejo z geografijo in sociologijo. Zgodovina Francije je predstavljena posebej in ne tako kot v slovenskem učnem načrtu, kjer je slovenska zgodovina 20. stoletja vključena v dogajanje Evrope in sveta.

Tematizacija vsebine je zelo sistematična in pregledna. Vsebina je razdeljena na tri poglavja. Prvo poglavje ima tri teme z devetimi didaktičnimi problemi, drugo poglavje ima dve temi s sedmimi didaktičnimi poudarki, tretje poglavje pa ima tri teme z osmimi didaktičnimi poglavji. Skupaj torej osem tem in 24 didaktičnih problemov (od leta 1993 pa zaradi sprememb, tri poglavja, 10 tem in 25 didaktičnih poudarkov). Tematizacija vsebine pa je skoraj ista tudi za 1. in 2. letnik srednje šole, kjer so ravno tako tri poglavja razdeljena v osem tem z didaktičnimi poudarki. Didaktični poudarki so jasni in jedrnat.

Učni načrt za zadnji letnik iz leta 1988 ni vseboval nobenih posebnih metodičnih navodil za učitelje. Poudarjal je le, da je potrebno učence spodbujati k samostojnemu delu.

Leta 1993 je bilo izdano dopolnilo k učnemu načrtu iz leta 1988, ki je prinesel spremembe pri razporeditvi vsebine pri drugem poglavju *Sodobni svet*, predvsem zaradi boljše povezave z geografijo. Tako je bilo poglavje razdeljeno v štiri teme s štirimi didaktičnimi poudarki: 1. tema *Politični režimi v sodobnem svetu (ZDA, Zahodna Evropa ...)*; 2. tema *Religija (vere, cerkev in versko stanje v današnjem svetu)*; 3. tema *Komunikacija in jeziki (revolucija v tehnologiji in komunikacijah, kroženje idej, zvokov in slik)*; 4. tema *Mednarodne organizacije in sodelovanje (vloga in delovanje Združenih narodov, pravice človeka)*.¹³ Tudi te teme vsebujejo strukturalno sistemsko projekcijo, nekatere pa tudi sistemsko regresivno projekcijo dogodkov in pojavov ter predstavljajo politični, verski, komunikacijski in mednarodni razvoj.

Dodatki oz. dopolnila k učnemu načrtu (1993), ki so izšli kasneje, pa so predvsem povezani z vsebinami, ki se ne preverjajo na maturi ali pa z navodili za pripravo na maturo.

¹² Poglavja, teme in didaktični poudarki so iz: *Histoire-Géographie, Supplément au B.O. n°22 – 9 juin 1988*, str. 183–185.

¹³ *Histoire-Géographie, B.O. n°33 – 7 octobre 1993*, str. 3009–3010. Dodani so nekateri vsebinski napotki kot npr., da ni potrebno poznavanje dogodkov nekaterih političnih konfliktov (npr. Vietnamske vojne), ampak morajo učenci znati razložiti vzroke in vlogo velesil pri teh konfliktih. Za esejsko nalogo ne more biti tema ZDA v času Nixona ali tema SZ v času Hruščova. Zgodovinsko poglavje o deželah tretjega sveta mora biti v povezavi z geografskim poglavjem o deželah v razvoju. Skupna predstavitev in politični problemi so lahko za temo pri zgodovinski maturi, proučevanje družb in kultur povezanih s problemi razvoja pa so lahko pri geografski maturi. Temi o znanstvenem razvoju in francoski narodni identiteti ravno tako ne moreta biti za maturo. Gauthier, A., Husson, J.-P., Gayot, P. (1992). *Histoire. Terminales. Les cahiers du bac. Rosny s /Bois: ABC éditions Bréal*, str. 6.

Dopolnila vsebujejo informacije o pisnem izpitu (vrste nalog, izbor nalog, ocenjevanje nalog in vsebino iz učnega načrta, ki je predvidena za maturo).¹⁴

Učna snov, ki je bila za maturo do leta 1998, je bila učna snov zadnjega letnika v srednji šoli, torej obdobje od leta 1945 do konca 80. let.¹⁵ Glavni cilj pri maturi je bil preverjanje sposobnosti učencev pri predmetu zgodovina in tudi pri predmetu geografija. Specifični izpitni cilji so bili, da matura preverja sposobnost razumevanja, sposobnost organiziranja in razvrščanja idej, sposobnost logičnega sklepanja in sposobnost kronološke predstavitve.¹⁶ Matura je bila v pisni obliki. Pisni izpit je trajal štiri ure, dve uri so učenci pisali zgodovino in dve uri geografijo. Izpitna pola je bila samo ena, vendar je bila razdeljena v dva dela. Prvi del je vseboval tri naloge za zgodovino, drugi del pa tri naloge za geografijo. Učenec je izbral eno vprašanje iz prvega in eno iz drugega dela. Oba dela sta vsebovala dve esejski nalogi in en komentar pisnih virov.¹⁷

Učni načrt za zadnji letnik srednje šole iz leta 1995¹⁸

Novi učni načrt iz leta 1995 vsebuje tudi kratko predstavitev predmeta zgodovine in geografije v srednji šoli, učne cilje, pristope in metode dela ter vsebino po letnikih. Splošnih učnih ciljev je več kot v učnem načrtu iz leta 1988 in so namenjeni pouku zgodovine in geografije v srednji šoli. Učni cilji poudarjajo posredovanje in poznavanje zgodovinskih in geografskih znanj, še posebej nove znanstvene izsledke in najnovejša univerzitetna raz-

¹⁴ B.O.: Le Bulletin Officiel de l'Éducation Nationale, št. 6, 9. februar 1989; B.O.: Le Bulletin Officiel de l'Éducation Nationale, št. 41, 21. november 1991. Tudi v: Gauthier, A., Husson, J.-P., Gayot, P. (1992). Histoire. Terminales. Les cahiers du bac. Rosny s /Bois: ABC éditions Bréal, str. 6–7. Vprašanja, ki jih ni pri maturi iz predmeta zgodovine, se nanašajo na sedanji svet (npr. socialistični svet; dežele tretjega sveta, nacionalne identitete, politične sisteme, družbe in kulture med tradicijo in modernostjo; pomoč tretjemu svetu; mednarodne organizacije in sodelovanja) in na nacionalno identiteto Francozov. Vprašanja, ki jih ni pri komentarju na zgodovinske vire, pa se nanašajo na sodobni svet (geopolitične vidike tretjega sveta: regije, kulturna področja, napetosti in konflikte). Vprašanja, ki ne morejo biti za določene teme, lahko pa se nanašajo na druge teme v programu, so za sodobni svet (liberalne družbe zahoda, družbe in kulture; znanost, religije, komunikacije in jeziki) in pri Franciji po letu 1945 (kulturno ustvarjanje in znanje; iz poglavja o Franciji v svetu pa odlomki 'Nacionalne težnje, od Imperija do Evrope, Industrijska nujnost, Samostojnost in varnost, Svetovna vloga evropske sile, Kulturna vloga Francije v svetu, Frankofonija). Tako pri prvem kot pri tretjem poglavju, se vprašanja ne smejo omejiti na zadnjih deset let, razen pri časovnem pregledu Francije in sveta. Pri Sovjetski zvezi se upoštevajo dogodki do leta 1991.

¹⁵ Dodatki k učnemu načrtu iz leta 1988 so v uradnem dokumentu (le Bulletin Officiel) od leta 1989–93 in prinašajo navodila za pripravo na pisno maturo ter informacije o poteku pisnega dela mature. Do leta 1993 je potekala matura pri štirih smereh v splošni srednji šoli: A, B, C in D. Pisni izpit je trajal štiri ure, 10 točk je bilo za zgodovinski del in 10 točk za geografski del. Učenci so pri zgodovini lahko izbirali med tremi nalogami: dve esejski nalogi in ena naloga kot komentar na vire. Histoire-Géographie, B.O. n°33 – 7 octobre 1993, str. 3008–3009 in B.O. n°41, 21 novembre 1991. Leta 1994 je potekala matura pri treh smereh v splošni srednji šoli: literarni, družbeno-ekonomski in naravoslovni. Vrste nalog so ostale iste.

¹⁶ <http://www.ac-toulouse.fr/histgeo/bac.htm> (Histoire-Géographie, L'épreuve du Bac...avec quelques elements de correction ..., Internet: avgust 1998); Gauthier, A., Husson, J.-P., Gayot, P. (1992). Histoire. Terminales. Les cahiers du bac. Rosny s /Bois: ABC éditions Bréal, str. 8; Histoire-Géographie L-ES-S. (1997). Les Sujets Nathan. 98 Bac corrigé. Paris: Nathan, str. 8.

¹⁷ Ko učenci izbirajo temo oz. nalogo, si morajo postaviti naslednja vprašanja: "O čem je tema? Kaj zahteva?; Katera je tema, ki jo najbolj poznam? Katera je tista tema, kjer lahko dosežem dober rezultat?" Gauthier, A., Husson, J.-P., Gayot, P. (1992). Histoire. Terminales. Les cahiers du bac. Rosny s /Bois: ABC éditions Bréal, str. 9.

¹⁸ Vsebinska za prvi in drugi letnik se je z učnim načrtom leta 1995 povsem spremenila: Prvi letnik vsebuje učno vsebino od 5. stol. do srede 19. stol.: 1. Mestna država in državljani v Atenah v 5. stol. pr. Kr., Državlanske pravice v rimski državi v 2. stol.; 2. Rojstvo in širjenje krščanstva; 3. Prikaz Sredozemlja v

iskovanja; razumevanje sodobnega sveta, raznovrstnost kultur, civilizacij in družbenih dogajanj (didaktični vidik); pripravljanje učencev za življenje v družbi in državi, kjer naj bi vladalo spoštovanje in tolerantnost (vzgojni vidik); pridobivanje sposobnosti analize dogodkov, kar je pomembno za razvoj miselnih sposobnosti (metodični vidik).¹⁹

Učni načrt pa ima bistveno več metodičnih napotkov, saj podaja način učnega dela. Vsebina naj omogoča, da se učenci naučijo pisno izražati ter brati, uporabljati in analizirati pisno in slikovno gradivo. Srednješolska zgodovina zahteva bolj sintetični kot analitični pristop, zato učni načrt predlaga problemski pristop, kjer učenci iščejo bistvene podatke, jih klasificirajo in urejajo ter se tako navajajo na kritično mišljenje. Zgodovinske vire učenci uporabljajo, vendar ne kot pravi znanstveniki. Pomembno je, da viri predstavljajo sredstvo za individualno delo učencev in vajo za razvijanje kritičnega mišljenja. Pri tem učenci proučujejo izvor, naravo, bistvo in vrednost virov ter primerjajo informacije, ki jih dobijo v virih. Učni načrt pa tako kot slovenski učni načrt učiteljem dopušča svobodno izbiro oblik in metod dela. Učitelji morajo upoštevati le učne cilje in vsebino učnega načrta. Učni načrt predlaga tudi uporabo sodobne tehnologije za proučevanje slikovnega in pisnega gradiva pri pouku.²⁰ Na podlagi teh objektivnih dejavnikov lahko sklepamo, kako poteka pouk oz. priprava na maturo v Franciji.

Problemski pristop k vsebini in izbor pomembnejših dogodkov v drugi polovici 20. stoletja so bili razlogi za izbor vsebine zadnjega letnika. Vsebina je razdeljena v tri poglavja in obsega čas od leta 1939 do 1995. Prvo poglavje Druga svetovna vojna (7 do 9 ur) ima samo tri teme. Pri prvi temi Glavne faze naj bi učenci ponovili vzroke, ki so jih obdelali že v prejšnjem letniku; s pomočjo zemljevida bi analizirali glavne faze vojne, vendar pa naj bi se omejili le na najvažnejše ter bi razložili razsežnost in naravo konflikta. Pri drugi temi Evropa in Francija v vojni naj bi učenci ob zemljevidu Evrope leta 1942 ugotovili razsežnost okupacije, oblike kolaboracije in odpora, se seznanili z načrtnim uničevanjem Židov in

12. stol., Križišče treh civilizacij; 4. Humanizem in renesansa; 5. Obdobje revolucij: Odpor proti absolutni monarhiji, Politične izkušnje v Franciji od 1789 do 1815, Zaradi revolucionarnih vrenj je Evropa spremenjena; 6. Evropa med restavracijo in revolucijo (od 1815 do srede 19. stol.): Liberalizem in nacionalizem, Romantika, Francoska monarhija v času nepopolne volilne pravice (1815 do 1848). Wedam, V. (1996). Učni načrt za zgodovino v splošni in tehnološki srednji šoli v Franciji. V: Zgodovina v šoli. Letnik V. Št. 3, str. 51–52 in <http://www.orbital2.orbital.fr/cdletouze/proglhis.htm> (Histoire au lycée, Internet: avgust 1998). Drugi letnik pa vsebuje učno snov od srede 19. stol. do 1939: 1. Industrijska doba in njena civilizacija (od srede 19. stol. do 1939): Spremembe na gospodarskem in socialnem področju, ideologije v industrijski dobi v Evropi in Severni Ameriki; Evropa in svet; Religija, kultura, umetnost; 2. Narodi in države (od srede 19. stol. do 1914): Narodi in nacionalizmi v Evropi pred letom 1914; Industrijske države med konzervativno tradicijo in napredovanjem liberalizma in demokracije; Francija 1848–1914; 3. Od prve svetovne vojne do druge svetovne vojne (1914 do 1939): Prva svetovna vojna, revolucija v Rusiji in prevrati v Evropi; Kriza liberalnih demokracij; Francija 1919–1939; Totalitarni režimi: fašizem, nacizem, stalinizem. Wedam, V. (1996). Učni načrt za zgodovino v splošni in tehnološki srednji šoli v Franciji. V: Zgodovina v šoli. Letnik V. Št. 3, str. 53–54 in <http://www.orbital2.orbital.fr/cdletouze/proglhis.htm> (Histoire au lycée, Internet: avgust 1998). V obeh letnikih je zgodovina Francije vključena v evropski prostor, teme vsebujejo kronološko progresivno projekcijo in vsebujejo politični, vojaški, gospodarski in družbeni vidik. Francoski srednješolski učni načrt vsebuje učno vsebino za tri leta, medtem ko vsebuje slovenski učni načrt učno vsebino za štiri leta v srednji šoli. Oba učna načrta vsebujeta učno vsebino, ki je kronološko progresivno razporejena, vendar pa francoski učni načrt začenja vsebino šele s petim stoletjem, slovenski učni načrt pa s prazgodovino.

¹⁹ Wedam, V. (1996). Učni načrt za zgodovino v splošni in tehnološki srednji šoli v Franciji. V: Zgodovina v šoli: Letnik V. Št. 3, str. 50 in B.O. n° 12, 29 juin 1995: <http://www.ac-poitiers.fr/pedago/coll-lyc-geo/infos/textbo/program/BOly.htm> (Présentation des programmes d'histoire et de géographie au lycée, Internet: avgust 1998).

²⁰ Ibid., str. 50–51.

Romov, spoznali dogodke v Franciji (vojno, Vichyjevsko vlado, različne oblike kolaboracije, vlogo odporniških gibanj, osvoboditev). Pri tretji temi Posledice vojne naj bi učenci analizirali materialno in moralno škodo, ki jo je konflikt povzročil ter se seznanili z novo sliko sveta ter z ustanovitvijo OZN. Drugo poglavje vsebuje le najpomembnejše faze druge svetovne vojne, vendar pa ne vsebuje predlogov, katere primere evropskih držav bi se lahko obravnavalo pri drugi temi glede odporniških gibanj, razen seveda Francije. Poglavje vsebuje vojaški in politični vidik z jasno oblikovanimi didaktičnimi poudarki. Drugo poglavje Svet od 1945 do danes (21 do 23 ur) vsebuje 4 teme (npr. slovenski učni načrt ima devet tem). Pri prvi temi Gospodarske in socialne spremembe po letu 1945 naj bi učenci začrtali okvir socialnega in gospodarskega razvoja druge polovice 20. stoletja; spoznali, da po letu 1945 razvoj ni potekal v vseh deželah enako. Druga tema ima naslov Veliki ideološki modeli v svetu (organi oblasti, družba in kultura) ter njihov razvoj: sovjetski model, ameriški model, kitajski model in model liberalne Evrope. Učenci naj bi se ne spuščali v opisovanje podrobnosti, ampak bi pokazali najpomembnejše značilnosti teh modelov; analizirali bi njihov vpliv in njihove razsežnosti po letu 1945, evropske razmere bi proučevali kot celoto ter se pri tem oprli na znanje, pridobljeno pri geografiji v prejšnjem razredu. Pri tretji temi Naspotje med velikimi silami in razkroj blokov naj bi učenci poudarili glavne poteze mednarodne politike in se ne bi spuščali v podrobno opisovanje kriz. Pri četrti temi Osvoboditev podložnih narodov in pojav Tretjega sveta naj bi učenci s pomočjo zemljevida na izbranih primerih prikazali različne procese osvobajanja ljudstev po letu 1945 ter analizirali in pojasnili mnoge probleme, ki se občutijo še danes. Vsebina po letu 1945 je razporejena v gospodarsko-družbene in politične teme, vendar pa število primerov oz. držav pri zgornjih temah ni nakazano. Vsebina po letu 1945 je manj povezana z geografijo kot je bila v starejšem učnem načrtu, kjer je bila ta vsebina razdeljena v dve poglavji. Še vedno pa vsebina vsebuje strukturalno sistemsko projekcijo procesov in omogoča, da učenci spoznajo in razumejo strukturo sodobnega sveta. Zanimiva je razdelitev političnega razvoja na različne modele (npr. ameriški, sovjetski, kitajski, evropski) in tudi, da hladna vojna ni v ospredju pri prikazu razvoja sveta po letu 1945. Tretje poglavje Francija po letu 1945 (9 do 11 ur) vsebuje dve temi. Pri prvi temi Politični razvoj naj bi učenci proučili glavne faze političnega razvoja Francije po letu 1945, analizirali delovanje in pomen institucij V. republike ter spoznali trajne smernice in glavne faze zunanje politike. Pri drugi temi Gospodarstvo, družba, kultura naj bi učenci poudarili spremembe gospodarske in socialne strukture Francije ter analizirali razvoj prebivalstva, pokazali njihov način življenja, kulturne navade in verovanja.²¹ Tretje poglavje je edino, ki je ostalo podobno tretjemu poglavju v starejšem učnem načrtu, vendar pa je učni načrt iz leta 1988 bolj poudarjal vlogo Francije v Evropi in pomen nacionalne identitete, novi učni načrt pa se omejuje na politični, gospodarski, družbeni in kulturni razvoj Francije po drugi svetovni vojni.

Tematizacija vsebine je tudi v tem učnem načrtu zelo sistematična in pregledna. Vsebina je razdeljena v tri poglavja, ta pa vsebujejo dve, tri ali štiri teme z didaktičnimi poudarki, ki so izraženi z operativnimi cilji oz. z problemi, ki bi jih morali učenci osvojiti. Operativni cilji se nanašajo predvsem na znanje in razumevanje. Izbor vsebine je takšen, da ne vsebuje samo političnega razvoja po letu 1945, ampak tudi gospodarski, družbeni in kulturni razvoj. Pri prvem poglavju je vsebina kronološko razporejena, pri drugem poglavju eksemplarično s strukturalno sistemsko projekcijo procesov, tretje poglavje pa vsebuje le zgodovino Francije s časovno in strukturalno projekcijo dogodkov. Zanimiva je razporeditev tem v drugem

²¹ Povzeto po: Wedam, V. (1996). Učni načrt za zgodovino v splošni in tehnološki srednji šoli v Franciji. V: Zgodovina v šoli. Letnik V. Št. 3, str. 55–57.

poglavju Svet od 1945 do danes, kjer prva tema obravnava družbeni in gospodarski razvoj po letu 1945, druga tema različne politične in gospodarske modele, tretja in četrta tema pa vključujeta pomembnejše svetovne dogodke po letu 1945. Takšna razporeditev bi bila ustrezna tudi za slovenski učni načrt. Tudi slovenska zgodovina bi bila lahko ločena v posebni široki temi v učnem načrtu, kot je to npr. v slovenskih učbenikih za 20. stoletje.

Če primerjamo francoski učni načrt za zadnji letnik iz leta 1995 in slovenski učni načrt za zadnji letnik iz leta 1998, lahko ugotovimo, da vsebina po letu 1945 pri francoskem učnem načrtu poudarja različne modele (npr. kitajski, sovjetski, ameriški model), mednarodno politiko, dekolonizacijo in Tretji svet, posebna tema pa tudi gospodarsko-socialni razvoj ter tako vsebuje strukturalno sistemsko projekcijo; pri slovenskem učnem načrtu pa je vsebina bolj kronološko zasnovana v dogajanje po letu 1945, v petdesetih letih, šestdesetih letih in v sedemdesetih ter osemdesetih letih skupaj ter predstavlja glavne dogodke in procese po letu 1945. Pomembno pa je, da tudi slovenski učni načrt vsebuje več vidikov, vojaško-političnega, družbeno-gospodarskega in kulturnega.

Francoski učni načrt vsebuje 25 didaktičnih poudarkov, ki so razporejeni v devet tem in v tri poglavja. Učni načrt predvideva skupaj 37–43 ur za zgodovino (4 ure na teden skupaj z geografijo, za geografijo ravno tako 37–43 ur) in je eden od redkih učnih načrtov, ki predlagajo tudi število ur za posamezna poglavja. Razmerje med poglavji, temami in didaktični poudarki je solidno.²² Učna vsebina je zanimiva, bogata, ustrezna ter omogoča širino in tudi globino. Tematizacija vsebine je pregledna in jedrnata, saj vsebuje manj poglavij in tem ter tudi didaktičnih poudarkov. Tako je število didaktičnih poudarkov bolj skladno s predlaganim številom ur za zgodovino pri francoskem učnem načrtu kot pa pri slovenskem učnem načrtu, kjer število didaktičnih poudarkov in operativnih ciljev presega letno število ur.

Tudi temu francoskemu učnemu načrtu so sledila uradna dopolnila (1997), ki so se nanašala na maturo²³ in so vključevala splošne in specifične izpitne cilje, vrste nalog (esejska naloga, komentar enega ali več virov), čas reševanja nalog, način izbire nalog in potek ustnega izpita ter navodila za reševanje izpitnih nalog.²⁴ Matura iz predmeta zgodovina od leta 1999 obsega obdobje od leta 1939 do 1995. Splošni cilj mature od leta 1999 naprej je podoben starejši maturi, saj mora matura preverjati sposobnosti pri zgodovini in geografiji, še posebej zgodovinsko in geografsko mišljenje. Dodan pa je nov splošni cilj, to je uporaba različnih virov. Specifični izpitni cilji nove mature so predvsem preverjanje in ocenjevanje sposobnosti, kot so npr. zbiranje informacij, klasificiranje, analiziranje in sintetiziranje infor-

²² Tematizacija vsebine je zelo podobna v vseh treh letnikih pri francoskem učnem načrtu iz leta 1988 (poglavje vsebuje osem tem), pri učnem načrtu iz leta 1995 pa je za vsak letnik drugačna (npr. 1. letnik vsebuje 6 poglavij s šestimi temami, 2. letnik ima 3 poglavja z desetimi temami in 3. letnik ima 3 poglavja z devetimi temami).

²³ <http://www.ac-poitiers.fr/pedago/coll-lyc/hist-geo/infos/textbo/bac.htm> (Définition des épreuves d'histoire-géographie aux baccalauréats général et technologique à compter de la session 1999, Internet: julij 1999).

Informacije o novi maturi se nahajajo: <http://www.ac-clermont.fr/pedago/histgeo/informer/inspecti/laub1197.htm> (Les épreuves du baccalauréat des séries générales pour la session 1999, Internet: avgust 1998); <http://web.fdn.fr/cfjarraud/bac-hg00.htm> (Définition des épreuves d'histoire-géographie aux baccalauréats général et technologique à compter de la session 1999, Internet: avgust 1998); Les Sujets Nathan Bac 2000. Histoire-Géographie. L-ES-S. (1999). Corrigés. Paris: Nathan, str. 10–24.

²⁴ Uradna pravila za izvajanje mature v letu 1999 so v B.O. n°12, 20 mars 1997, str. 888–891. <http://web.fdn.fr/cfjarraud/bac-hg00.htm> (Définition des épreuves d'histoire-géographie aux baccalauréats général et technologique à compter de la session 1999, Internet: avgust 1998) in tudi: <http://www.ac-toulouse.fr/histgeo/program/bac99.htm> (Le nouveau baccalauréat est arrivé, Internet: avgust 1998).

macij ter odgovarjanje na problemska vprašanja. Specifični cilji se nanašajo na tipe nalog pri maturi. Pri starejši maturi sta bila dva tipa nalog (esejska naloga in naloge, ki so se nanašale na pisne virov), pri novi maturi pa je ostala esejska naloga (oz. daljši sestavek), podobna naloga, ki se nanaša na en vir (pisni ali vizualni), uvedena pa je bila nova naloga za proučevanje virov oz. komentar več različnih virov.²⁵ Glavni cilji pri pisanju esejev oz. daljših sestavkov so, da morajo učenci na podlagi znanja, ugotoviti problem in nanj odgovoriti v urejenem sestavku ter da znajo uporabiti koncepte in specifično besedišče. Glavni cilji pri proučevanju virov oz. komentarju več različnih virov so, da učenci znajo na podlagi znanja poiskati informacije iz različnih virov, so jih sposobni klasificirati po ključnih besedah (temah) in jih postaviti v odnose ter sestaviti kritično in argumentirano sintezo. Glavni cilji komentarja enega vira (pisnega ali vizualnega) so, da znajo učenci uporabiti znanje za kritično branje in analizo vira ter natančno odgovoriti na vprašanja.²⁶

Ti glavni cilji se tudi ocenjujejo pri teh treh tipih izpitnih nalog. Naloge naj ne bi preverjale le podatkovnega znanja, ampak široko znanje, poznavanje in razumevanje zgodovinskega dogajanja. Izpitna pola je ravno tako razdeljena v dva dela (zgodovinski in geografski del). Čas pisanja je 4 ure, vendar pa izpitno dopolnilo k učnemu načrtu (1997) predlaga dve uri in pol do tri ure za prvi del izpitne pole in ostali čas za drugi del izpitne pole. Novost je, da se z žrebom določi, kateri predmet bo v prvem delu (pomembnejšem delu).²⁷ Če je v prvem delu izbrana zgodovina, potem imajo učenci možnost izbire med dvema esejskima in enim komentarjem, ki se nanaša na več virov. Če je v prvem delu izbrana geografija, imajo učenci možnost izbire med dvema komentarjema, ki se nanašata ne en vir pri zgodovini v drugem delu.²⁸

Zaključek

Glavni poudarek pri francoskih učnih načrtih je, da zgodovina omogoča učencem, da lahko spoznajo sodobni svet, v katerem živijo.²⁹ Sestavni elementi šolskega znanja so dejstva (dogodki, institucije, družbe, gospodarstvo, tehnika, vera, kultura); besedišče oz. terminologija predmeta; pojmi (iz zgodovine in drugih predmetov); sposobnosti pri obeh predmetih (npr. analizirati in sintetizirati slikovno gradivo, pisati eseje ipd.); načini razmišljanja (deduktivno, induktivno, dialektično).³⁰

---

²⁵ Glavne spremembe so naslednje: Pri pisnem delu je večja sprememba pri komentarju oz. nalogah, ki se nanašajo na virov. Ta tip nalog se nanaša lahko na en vir ali na več virov iz široke teme (prej iz ozke). Naloge so lahko v vprašalni ali trdilni obliki. Učenci morajo predstaviti virov kot pri prejšnji maturi, vendar pa morajo potem namesto odgovarjanja na vprašanja, ki že predstavljajo vrstni red: jedro in zaključek, vse informacije, ki jih dobijo v virih razvrstiti oz. klasificirati v teme (primerjava ali razlikovanje) v obliki preglednic ali v pisni razlagi. Na koncu pa morajo s pomočjo zbranih in klasificiranih informacij odgovoriti na zastavljeno vprašanje. Komentar naj bi imel približno 300 besed. <http://www.ac-clermont.fr/pedago/histgeo/informer/inspecti/laub1197.htm> (Les épreuves du baccalauréat des séries générales pour la session 1999, Internet: avgust 1998). Esejska naloga je nespremenjena, spremenil se je le njen naziv (prej Dissertation: šolska pisna naloga, sedaj Composition: sestavek ali šolska naloga).

²⁶ Informacije o maturi leta 1999 so tudi v: Triaud, C. (1998). *Composition, étude et commentaire de documents. Histoire et géographie. Baccalauréat L-ES-S.* Paris: Vauibert, str. 11–18.

²⁷ B.O. n°12, 20 mars 1997, str. 888–891.

²⁸ Geografski del izpitne pole vsebuje dve nalogi: proučevanje geografskih virov in izdelovanje zemljevida ali skice.

²⁹ Varenne, G. (1989). *Histoire. Point bac. Aide-mémoire.* Paris: Hachette, str. 2.

³⁰ Le Pellec, J., Marcos-Alvarez, V. (1991). *Enseigner l'histoire: un métier qui s'apprend.* Paris: Hachette, str. 48–49.

Učitelji zgodovine v srednjih šolah so v Strasbourgu marca 1998 poudarili, da naj bi splošni cilji izobraževanja v Franciji "upoštevali različnosti učencev, njihove potrebe (izpit, nadaljevanje šolanja, osebna kultura ...); dovolili mladim, da postanejo državljani, ki bi razumeli svet, dejanja, ideje, kompleksnost in različnost ter razvijali moralne in druge vrednote (svoboda, bratstvo, enakost, toleranca, odgovornost, solidarnost)."³¹ Ti elementi so vključeni tudi v novem francoskem učnem načrtu iz leta 1995. Učitelji zgodovine so mnenja, da mora zgodovina pomagati posameznikom preiti od posameznosti k splošnosti, uvrstiti se v svet, izogibati se zaprtosti v času in prostoru. Zato ponujajo učencem gradivo za informiranje, izbiranje, razvrščanje, kritiziranje, sintetiziranje in jih pripravljajo, da postanejo aktivni državljani.³²

Zato tudi izbor vsebine ni le enciklopedično znanje, ampak podrobno znanje, ki ga učenci potrebujejo in ki še vedno vpliva na sedanjost ter pripravlja učence na vlogo evropskega državljana.³³ Tako v novem učnem načrtu iz leta 1995 v prvem letniku srednje šole oz. gimnazije prevladuje kulturna in politična zgodovina, v drugem letniku pa gospodarska zgodovina ter razumevanje sprememb in procesov s poudarkom na francoski zgodovini, v zadnjem letniku pa prevladuje gospodarska, družbena in politična zgodovina (mednarodni odnosi do leta 1990), dodana pa je tudi kulturna zgodovina (umetnost, religija ...).³⁴ Francoski učni načrt vsebuje teme, ki vsebujejo več vidikov (ekonomski, družbeni, kulturni in politični vidik). Vendar pa učenci ne morejo spoznati hkrati nacionalne in evropske zgodovine, saj je zgodovina Francije v zadnjem letniku izolirano in obširno predstavljena v posebnem poglavju in ni vključena v svetovno in evropsko dogajanje.³⁵

Sistematična tematizacija vsebine, jasna in ustrezna razporeditev tem po letu 1945, predlagano število ur za široke teme ter manjše število didaktičnih poudarkov so kvalitete, ki bi jih lahko prevzeli tudi pisci slovenskih učnih načrtov. Na podlagi analize didaktičnih učil, lahko posredno sklepamo, da je v Franciji pouk bolj zaprt, saj obstaja samo en učni načrt, ki predpisuje učno vsebino za zadnji letnik srednje šole, ki je zelo omejena (svetovna, evropska in francoska zgodovina po letu 1939) in odločilno vpliva na didaktično-metodično zasnovu učbenikov in priročnikov, ki jih izdajajo različne založbe. Sklepamo lahko, da je pouk usmerjen k pridobivanju znanja in podatkov za to obdobje na eni strani, na drugi strani pa tudi k samostojnemu pridobivanju znanja (pisanje esejskih nalog) in učenju analize različnih zgodovinskih virov ter tako vključuje tudi višje kognitivne cilje.

Literatura

B.O. n° 22, 9 juin 1988.

B.O. n° 6, 9 février 1989.

B.O. n° 41, 21 novembre 1991.

B.O. n° 12, 29 juin 1995.

B.O. n° 12, 20 mars 1997.

Gauthier, A., Husson, J.-P., Gayot, P. (1992). *Histoire. Terminales. Les cahiers du bac.* Rosny s /Bois: ABC éditions Bréal.

Histoire 2re. (1993). Collection J. Marseille. Nathan.

Histoire-Géographie L-ES-S. (1997). Les Sujets Nathan. 98 Bac corrigé. Paris: Nathan.

Histoire-Géographie, B.O. n° 22 – 24 juin 1993.

³¹ <http://www.cndp.fr/colloquelycee/histgeo.htm> (Journées disciplinaires d'histoire-géographie, Internet: avgust 1998)

³² Ibid.

³³ Evropska dimenzija pri načrtovanju izobraževanja se kaže tudi pri uvajanju učenja jezikov v osnovno šolo. Gre za mednarodno odprtost, bilateralno sodelovanje. Rancurel, M. (1995). *L'enseignement secondaire en France.* Strasbourg: Conseil de l'Europe, str. 52.

³⁴ <http://www.ac-grenoble.fr/histoire/Programmes/Lycees/Classique/general/compterm.htm> (Documents d'accompagnement cycle terminal voie générale, Internet: avgust 1998)

³⁵ *The European Content of the School History Curriculum.* (1995). Strasbourg: Council for Cultural Co-operation, str. 30–31.

- Histoire-Géographie, B.O. n^o23 – 4 juin 1992.
 Histoire-Géographie, B.O. n^o33 – 7 octobre 1993.
<http://web.fdn.fr/cfjarraud/bac-hg00.htm> (Définition des épreuves d'histoire-géographie aux baccalauréats général et technologique à compter de la session 1999, Internet: avgust 1998).
<http://www.ac-clermont.fr/pedago/histgeo/informer/inspecti/laub1197.htm> (Les épreuves du baccalauréat des séries générales pour la session 1999, Internet: avgust 1998).
<http://www.ac-grenoble.fr/histoire/Programmes/lycee/Classique/general/compterm.htm> (Documents d'accompagnement cycle terminal voie générale, Internet: avgust 1998).
<http://www.ac-poitiers.fr/pedago/coll-lyc/hist-geo/infos/textbo/bac.htm> (Définition des épreuves d'histoire-géographie aux baccalauréats général et technologique à compter de la session 1999, Internet: julij 1999).
<http://www.ac-poitiers.fr/pedago/coll-lyc-geo/infos/textbo/program/BOly.htm> (Présentation des programmes d'histoire et de géographie au lycée, Internet: avgust 1998).
<http://www.ac-toulouse.fr/histgeo/bac.htm> (Histoire-Géographie, L'épreuve du Bac ... avec quelques éléments de correction ..., Internet: avgust 1998).
<http://www.ac-toulouse.fr/histgeo/program/bac99.htm> (Le nouveau baccalauréat est arrivé, Internet: avgust 1998).
<http://www.cndp.fr/colloquelycee/histgeo.htm> (Journées disciplinaires d'histoire-géographie, Internet: avgust 1998).
<http://www.education.gouv.fr/actu/bac1b.htm> (La session 1998 en quelques chiffres, Internet: avgust 1998).
<http://www.eurydice.org/Eurybase/files/FREN/tc5FREN.htm> (Le système éducatif français 1997, Internet: avgust 1998).
<http://www.orbital2.orbital.fr/cdletouze/proglhis.htm> (Histoire au lycée, Internet: avgust 1998).
 Kurikularna prenova gimnazijskega izobraževanja (Splošna gimnazija brez klasične gimnazije). (1996). Gradivo za obravnavo na Nacionalnem kurikularnem svetu in Strokovnem svetu za splošno izobraževanje. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
 Le Pellec, J., Marcos-Alvarez, V. (1991). Enseigner l'histoire: un métier qui s'apprend. Paris: Hachette.
 Les Sujets Nathan Bac 2000. Histoire-Géographie. L-ES-S. (1999). Corrigés. Paris: Nathan.
 Lipužič, B. (1993). Izobraževalni trendi v Zahodni Evropi. Pregled strukturnih sprememb v šolskih sistemih. Nova Gorica: Educa.
 Lipužič, B. (1997). Evropska šola med državo in civilno družbo. Upravljanje šolskih sistemov. Nova Gorica: Educa.
 Prvi strokovni posvet o maturi. (1995). Škofja Loka, 8. 12. in 9. 12. 1995. Ljubljana: Republiški izpitni center.
 Rancurel, M. (1995). L'enseignement secondaire en France. Strasbourg: Conseil de l'Europe.
 Rutar Ilc, Z., Rutar, D. (1997). Kaj poučujemo in preverjamo v šolah. Radovljica: Didakta.
 The European Content of the School History Curriculum. (1995). Strasbourg: Council for Cultural Co-operation.
 Triaud, C. (1998). Composition, étude et commentaire de documents. Histoire et géographie. Baccalauréat L-ES-S. Paris: Vauibert.
 Varenne, G. (1989). Histoire. Point bac. Aide-mémoire. Paris: Hachette.
 Wedam, V. (1996). Učni načrt za zgodovino v splošni in tehnološki srednji šoli v Franciji. V: Zgodovina v šoli. Letnik V. Št. 3, str. 50–57.